

9. domaća zadaća – višekriterijska optimizacija uporabom algoritma NSGA

Uvod

U ovoj zadaći implementirat ćete algoritam NSGA koji obavlja višekriterijsku optimizaciju funkcije. Algoritam su 1994. predložili Srinivas i Deb.

U okviru ove domaće zadaće rješavat ćete optimizacijski problem prikazan u nastavku.

$$\text{Problem: } \begin{cases} \text{minimiziraj} & f_1(\vec{x}) = x_1, \\ \text{minimiziraj} & f_2(\vec{x}) = \frac{1+x_2}{x_1} \\ \text{uz ograničenje} & 0.1 \leq x_1 \leq 1, \\ \text{uz ograničenje} & 0 \leq x_2 \leq 5 \end{cases}$$

I prije samog postupka rješavanja, s obzirom na jednostavnost kriterijskih funkcija, možemo nešto zaključiti o njihovom odnosu. Vrijedi:

$$\begin{aligned} f_1 &= x_1 \\ f_2 &= \frac{1+x_2}{f_1} \end{aligned}$$

Stoga je lako zaključiti da će se uz fiksirani f_1 minimum od f_2 postići postavljanjem x_2 na vrijednost 0 što je njegova donja granica. Tada će vrijediti:

$$f_2 = \frac{1}{f_1}$$

što je izraz iz kojega možemo zaključiti kakav oblik Pareto fronte očekujemo.

Zadatak.

Napisati općenitu implementaciju algoritma NSGA. Pod pojmom općenitu podrazumijevamo implementaciju koja će moći raditi s proizvoljnim brojem kriterijskih funkcija. Prijedlog je problem višekriterijske optimizacije modelirati zasebnim sučeljem koje nudi barem dvije metode ("barem" jer će nedostajati još neke informacije o problemu koje možete po potrebi dodati):

```
interface MOOPProblem {
    int getNumberOfObjectives();
    void evaluateSolution(double[] solution, double[] objectives);
}
```

Metoda `getNumberOfObjectives()` vraća broj kriterija koji su definirani u okviru problema. Metoda `evaluateSolution` je zadužena za vrednovanje rješenja: prima točku iz prostora rješenja, nad njom računa vrijednosti svih kriterija i rezultat pohranjuje u polje koje je predano kao drugi argument. Umjesto predloženog oblika metode `evaluateSolution` možete koristiti i metodu oblika:

```
double[] evaluateSolution(double[] solution);
```

Jedina razlika je što prvi oblik dozvoljava da se polje u koje će biti pohranjen rezultat unaprijed stvori izvana i potom koristi svaki puta dok drugi oblik traži metodu `evaluateSolution` da svaki puta alocira novo polje u koje će pohraniti rezultat vrednovanja.

Također, pretpostavite da se po svim kriterijima **uvijek radi minimizacija**, odnosno da će, ako je problem drugačiji, on najprije biti pretvoren u minimizacijski problem.

Rad programa isprobajte na dva problema.

Problem 1.

Ovaj problem definiran je na sljedeći način. Potrebno je minimizirati:

$$\text{minimiziraj } f_1(\vec{x}) = x_1^2$$

$$\text{minimiziraj } f_2(\vec{x}) = x_2^2$$

$$\text{minimiziraj } f_3(\vec{x}) = x_3^2$$

$$\text{minimiziraj } f_4(\vec{x}) = x_4^2$$

pri čemu je $\vec{x} = (x_1, x_2, x_3, x_4) \in R^4$ uz ogradu:

$$-5 \leq x_i \leq 5, \quad i \in \{1, 2, 3, 4\}.$$

Razmislite li, brzo ćete uvidjeti da ovo nije uistinu višekriterijski problem (razumijete li zašto?). Poslužit će nam, međutim, za provjeru rada implementacije.

Problem 2.

Fokus ove domaće zadaće je primjena na problem opisan u uvodnom dijelu. Taj problem jest uistinu višekriterijski što smo u uvodnom dijelu i eksplicitno pokazali (gdje odnosno kako?).

Rješenje

Napišite program `hr.fer.zemris.optjava.dz9.MOOP` koji preko komandne linije prima sljedeće argumente:

- *fja*: 1 za prvi problem, 2 za drugi problem,
- *n*: željena veličina populacije,
- *vrsta*: prostor u kojem se računa funkcija dijeljenja,
- *maxiter*: maksimalni broj generacija/epoha.

Kao drugi argument (*vrsta*) programa potrebno je prihvatiti sljedeće:

- decision-space: funkciju dijeljenja dobrote potrebno je računati u prostoru rješenja;
- objective-space: funkciju dijeljenja dobrote potrebno je računati u prostoru kriterijskih funkcija.

Po završetku rada optimizacijskog procesa ponovno podijelite populaciju u fronte te ispišite koliko rješenja imate u svakoj fronti. U datoteku "izlaz-dec.txt" ispišite sva pronađena rješenja a u datoteku "izlaz-obj.txt" ispišite njihove dobrote; za problem 2 u ovoj posljednjoj datoteci ispisat ćete uređene parove (f_1, f_2) . Sadržaj datoteke s dobrotama prikažite grafički (koristite neki gotov alat za vizualizaciju; npr. LibreOffice Draw može generirati graf s ovim podacima). Fiksirajte osi prikaza na 0.1 do 1 za f_1 te na 0 do 10 za f_2 .

Ako Vam za pokretanje programa treba još koja vrijednost koja je specifična za problem koji rješavate, predajte je kao argument komandne linije i to dokumentirajte u datoteci README.txt. Predana zadaća mora u vršnom direktoriju projekta imati i dvije PNG datoteke: jednu koja prikazuje dobiveni rezultat optimizacije problema 2 kada se koristi dijeljenje u prostoru rješenja te drugu koja prikazuje dobiveni rezultat optimizacije problema 2 kada se koristi dijeljenje u prostoru kriterijskih funkcija.

Napomene:

Rok za predaju Eclipse projekta je četvrtak, 12. prosinca do 14:00, kako biste mogli pratiti algoritam koji se nadovezuje na ovaj.